

ERMENİ MESELESİ-1

24 Nisan 1915'e

NASIL

GELİNDİ ?

Gürbüz Mızrak

ŞEHİTLERİMİZİ RAHMETLE ANIYORUZ

Emperyalistlerin ve haçlı zihniyetlilerin, eli kanlı katil çetelerine dönüştürdüğü caniler tarafından;

- ❖ Mora'da, Balkanlarda, Kafkaslarda, Anadolu'da, Kıbrıs'ta, Doğu Türkistan'da ve Filistin'de katledilen
✓ Çocuklarımıza, kadınlarımıza, yaşlılarımıza, masum insanlarımıza;
- ❖ Görev başında şehit edilen diplomatlarımıza,
- ❖ Terör mağduru şehit ve merhum gazi güvenlik güçlerimiz ile vatandaşlarımıza ve
- ❖ Hocalı'da soykırıma uğratılan soydaşlarımıza

ALLAH C.C. GANİ GANİ RAHMET DİLİYORUM.

**Bağımsızlığımızı korumak üzere can ve emek veren
ECDADIMIZI RAHMET VE MİNNETLE ANIYORUM. Mekanları
Cennet, Ruhları şad olsun.**

ÖNEMLE VURGULUYORUZ! (1)

- Geçmişte **Osmanlı Ermenileri** vatani müdafaada görev almışlar, içlerinden bazıları bu uğurda **hayatlarını kaybetmiş ve bazıları da gazi olmuşlar.**
- Bunlardan **Tüccar Dikran Karagözyan,** kendisinden para yardımı isteyen ayrıcıklı Ermeni çetecilerine haraç vermemiş. Hayatına mal olmasına rağmen “*kendi paramla milletimi aldatmam*” cevabını vermiş.
- Vatani müdafaada sırasında düşman kurşunları ile yaralanan **Berç Keresteciyan,** hizmetlerinden dolayı **Osmanlı Bankası ikinci Müdürlüğüne** kadar yükselmiş ve **Atatürk** tarafından kendisine “**Türker**” soyadı verilmiştir.

ÖNEMLE VURGULUYORUZ! (2)

- Günümüzde de Anayasamızdaki vatandaşlık görevlerini yerine getiren her vatandaş gibi **Ermeni asıllı yurttaşlarımız da devletimizin ve insanlarımızın baş tacı olmaya devam edecekler.**
- Yurt dışında yaşayan ve Diasporaya rağmen gerçekleri ifade eden **Ermeniler;**
 - **Bizlerden hep saygı görecekler;**
 - **Geçmişin mirası ortak kültürel değerlerimiz, bunlarla iyi ilişkilerimizin sürdürülmesinde aramızda köprü olmaya devam edecektir.**

LANETLEDİKLERİMİZ !..

- ❖ **Sadık tebaayı;**
 - ✓ **Can düşmanına dönüştürüp,**
 - ✓ **“Size devlet kurduracağız” diye, kandırıp hunharca emperyal emelleri için kullanan emperyalistler;**
- ❖ **Düşmanla işbirliği yapanlar, caniler, katiller;**
- ❖ **Terörü alkışlayıp, teröristi koruyanlar;**
- ❖ **Tarihi belgelerin yerine yalanları, iftiralari savunanlar;**
- ❖ **Uluslar arası hukuku rafa kaldıranlar ve**
- ❖ **Dünyayı soykırım yalanına inandıranlardır.**

24 Nisan 1915

- ❖ **Malumunuz olduğu üzere, 24 Nisan 1915 tarihi diaspora Ermeniler tarafından her yıl “soykırım günü” olarak gündeme getiriliyor.**
- ❖ **Pek çok ülkenin devlet başkanları ve parlamentoları Ermeni diasporasının etkisiyle bugüne özel mesajlar yayınlıyorlar.**
- ❖ **Tarihi olayların gerçeklikle olan bağının kopmaması açısından**
 - ✓ **Öncesinde ve**
 - ✓ **24 Nisan 1915’te****neler olduğuna daha yakından bakılması gerekiyor.**

ASLINDA TÜRK ve MÜSLÜMAN KATLIAMI OLMUŞ (1)

- **İsyancı Ermeniler;**
 - ✓ **1914-1922 yılları arasında kendi devletine ihanet etmişler;**
 - ✓ **İstilacı düşman tarafına geçerek Osmanlı Ordusuna karşı savaşmışlar;**
 - ✓ **Cephe gerisinde eli kanlı çeteler oluşturarak Türk ve Müslümanlara özellikle masum yaşlı, kadın ve çocuklara toplu katliamlar uygulamışlardır.**
- **McCarthy'ye göre, o dönemde Ermeni tedhişi ve emperyalistlerin istilalarında sırf dokuz Osmanlı vilayetinde öldürülen Türklerin sayıları 1.189.132 dir.**

ASLINDA TÜRK ve MÜSLÜMAN KATLIAMI OLMUŞ (2)

- Ruslar ve Ermeniler tarafından katledilenlerin sayısı, bilinebilenler olarak 1.692.132'ye ulaşmaktadır.
- Bir milyona yakın aç ve perişan şekilde Osmanlı topraklarına sürülen göçmenden sağ kalabilen ancak 243.744 kişidir.
- McCarthy'nin rakamlar hakkındaki yorumu şöyledir:
"*... sayılar, Müslümanların verdiği ölüm telefati hakkında yapılmış düşük tahminlerdir. Ölen Müslümanların nicesi hiçbir zaman kayıtlara geçirilmedi, hatta herhangi bir hesaplamada göz önüne alınmadı. Üstelik, sayılar hesaplanırken, daima en düşük tahminler esas tutuldu. Yüksek tahminler esas tutulsaydı, gerek ölüm telefati gerek göç etmeler konusunda verilen sayılar, milyonlarca artacaktı.*"

TÜRK ERMENİ İLİŞKİLERİ

- ❖ Kapsamlı ilişkiler Çağrı Bey'in 1015-1020 yılları arasında Doğu Anadolu'ya düzenlediği keşifler sırasında başladı.
- ❖ Bu dönemde Ermeniler, Bizans'ın himayesinde yaşamaktaydılar.
- ❖ Bizans, bölgedeki tek Ermeni Prenslığı Ani'yi 1045'te ortadan kaldırdı.
- ❖ Bundan 19 yıl sonra (1064'te) Selçuklu Hakanı Alpaslan bu eski prensliğin bulunduğu toprakları ele geçirdi.

**YANI, TÜRKLER BÖLGEYİ ERMENİLERDEN DEĞİL,
BİZANS'TAN ALDI.**

KİLİKYAYA GÖÇ EDENLER

- ❖ **Bazı Ermeniler, Kilikya (Adana ve Mersin havalisi) bölgesine göçerek, burada Bizans'ın himayesinde bir PRENSLİK kurdular,**
- ❖ **Haçlılarla sıkı ilişkiler içine girdiler. Bu dönemde Fransızlardan etkilendiler. Bazıları, Gregoryen mezhebinden Katolikliğe geçti.**
- ❖ **Moğol istilasından sonra ise İlhanlılara bağlanıp, birlikte Memluk Devletine karşı savaştılar.**
- ❖ **1375 yılında Memlûk Sultanlığı tarafından prenslikleri yıkıldı. Memluklara bağlı Ramazanoğlu Beyliği hâkimiyetinde yaşamaya başladılar.**

YANI, ERMENİLERİN MÜSTAKİL BİR DEVLETLERİ OLMADI.

SELÇUKLU YÖNETİMDE YAŞAYANLAR

- ❖ Türkler, yönetimleri altına giren Ermenilere hoşgörülü davrandılar.
- ❖ Tarihçiler bu dönem Ermenilerinin, **Bizans İmparatorluğu ve Haçlıları yererken, Türklerden övgüyle söz ettiklerini yazarlar.**
- ❖ Ermeni tarihçi Urfalı Mateos: Melikşah'tan övgüyle bahsederken; *“Sultanın yüreği, Hıristiyanlara karşı şefkatle dolu idi. O, geçtiği memleketlerin halkına bir baba gözü ile bakıyordu. Böylelikle hiç muharebe yapmadan birçok eyalet ve şehirlere hakim oldu”*

YANI, TÜRKLERDEN HOŞ GÖRÜ GÖRDÜLER.

OSMANLI YÖNETİMİ ALTINA GİRENLER

- ❖ Fatih, İstanbul'un başkent oluşundan sonra
 - ✓ Samatya'da bulunan **Sulumanastır** isimli **kiliseyi** Ermenilere verdi,
 - ✓ Yayınladığı bir fermanla **İstanbul Ermeni Patrikhanesini** kurdurttu ve bir patrik tayin etti,
 - ✓ **Ermenilerin millet adı altında örgütlenmeleri ve patriklerinin ruhani lider statüsü kazanmasını gerçekleştirdi.**

YANI, TÜRK İDARESİNDE, ERMENİLER
CEMAATLEŞTİRİLDİ, MİLLET STATÜSÜNE
KAVUŞTURULDU, ÖNEMLİ HAKLAR
KAZANMALARI SAĞLADI

- **Ermeniler; Pers, Makedon, Roma, Sasani, Bizans, Arap ve Türklerin hakimiyeti altında yaşamışlar.**
- **Ermenileri Bizans'ın zulmünden kurtaran ve onlara insanca yaşama hakkını bahşeden, Selçuklu Türkleri olmuş.**
- **Fatih döneminde,**
 - ✓ **Din ve vicdan hürriyeti en üst düzeyde verilmiş,**
 - ✓ **Ermeni cemaati için dini ve sosyal faaliyetlerini yönetmek üzere Ermeni Patrikliği kurulmuştur.**

MİLLET SİSTEMİ – ERMENİ MİLLET NİZAMNAMESİ

- ❖ Osmanlı yönettiği coğrafyada uyguladığı **Millet Sistemi**'nde ayrı dinden olanlara kendi kendini yönetme hakkı tanınmıştı.
- ❖ Yahudi ve Rum gibi **Ermeni cemaati** de kendi dinî yöneticilerinin idaresinde **özgürce yaşadılar**.
- ❖ Kendilerine ait okulları vardı. Aralarındaki **davaları** kendilerinin çözmeleri, **askerlikten muaf olmaları** gibi haklara sahiptiler. 1863 yılında çıkarılan **Ermeni Milleti Nizamnamesi** ile yeni haklar elde ettiler.
- ❖ **Ermeniler** zamanla, **orta seviyenin üstünde** bir yaşam tarzına kavuştular, devlet bürokrasisinde **üst düzey dahil görevlere** getirildiler.

DAHA ÖNCE SAHİPOLDUKLAR HAKLAR YANINDA, YENİ HAKLAR ELDE ETTİLER

TÜRK TOPLUMUNA UYUM SAĞLADILAR

- ❖ Ticarete, zanaatta ve başta mimari ile Türk Musikisi olmak üzere sanatta büyük başarılar gösterip, **toplum içinde ön plana çıktılar.**
- ❖ **Hayat tarzlarını ve kültürlerini Müslüman Türk toplumununkine yaklaştırdılar.**
- ❖ **Türk Dili'ni benimsediler.** Soyluları ve şehirlileri, 18. asır ortalarına kadar Türkçeden başka dil konuşmazlardı. **Kiliselerinde bile İncil'in Türkçesi okunurdu.**
- ❖ 1835-1839 yılları arasında Türkiye'de bulunan Helmut von Moltke: ***“Bu Ermenilere, hakikatte, Hıristiyan Türkler denilebilir. Türk adetlerini, hatta dilini benimsemişlerdir. ...kadınları Türk kadınlarından fark edilemez, ayrılmaz.”***

YANI, TÜRKLERLE HER ALANDA KAYNAŞTILAR

ERMENİLERE TÜM KAPILAR AÇILDI

- ❖ Bankerler, tüccarlar ve sanayiciler olarak öne çıktılar; zengin bir Ermeni aristokrasisi oluştu.
- ❖ Kuyumcu olan Düzyan Ailesi, mimar olan Balyan Ailesi, tekstilci Bezcian Ailesi, Ressam Manus Ailesi, mühendis ve diplomat çıkaran Dadyan Ailesi, Osmanlı toplumunda nesiller boyunca gayet itibarlı bir statüye sahip oldular.
- ❖ Ermenilere her kapı açıldı. Osmanlı Toplumunda orta sınıfın üstünde bir refah seviyesine ulaştılar.

YANI, PEK ÇOK ALANDA OTORİTE OLUP KAMUDAN SAYGI GÖRDÜLER

HER SEVİYEDE GÖREVLERE GETİRİLDİLER

- ❖ 29 Ermeni kamuda en yüksek mevki olan **paşa** oldu.
- ❖ 27 Ermeni **bakan**, yedi Ermeni **büyükelçi** ve 11 Ermeni **başkonsolos** oldu.
- ❖ Yüzden fazla Ermeni **müsteşar**, **vali**, **yargıç**, **genel müdür**, **daire başkanı** olarak bürokraside görev aldı.
- ❖ **İl yönetim** örgütünde her düzeyde yüzlerce Ermeni görevlendirildi.
- ❖ 11 Ermeni **öğretim görevlisiydi**.
- ❖ 1876 Meclis-i Mebusanı'nda **33 Ermeni milletvekili** yer aldı.
- ❖ Osmanlı Devleti'nin son döneminde **Gabriel Noradungyan Efendi Dışişleri Bakanlığı**, **Agop Paşa** da **Hazine Bakanlığı** yaptı.

YANİ, DEVLET KADEMESİNDE HER TÜRLÜ GÖREVE LAYIK GÖRÜLDÜLER

KİM VELİ NİMETTİ, KİM KULLANICIYDI ?

- ❖ 19'uncu yüzyılın son çeyreğine kadar süren bu dönemde Ermeni toplumu, **Millet Sistemi'nin bahşettiği imkanlarla** yaşamını dini özgürlük, hoşgörü ve güven ortamında sürdürdü.
- ❖ Tarihi belgelere göre;
 - ✓ Ermeniler **en büyük iyiliği, hoşgörüyü Türklerden görmüşdür;**
 - ✓ Buna karşılık **Avrupalı emperyalist devletler, Osmanlılara karşı Ermenileri maşa ve tetikçisi olarak kullanmışlardır.**

YANI, TÜRKLER VELİ NİMETLERİ, AVRUPALI EMPERYALİSTLER KULLANICILARI OLDU

İLİŞKİLERİ BOZANLAR

- ❖ **Emperyalist Devletlerin sömürgecilik ve yayılmacılık emelleriyle Ermenileri Osmanlı Devleti aleyhine kışkırtmaları;**
- ❖ **Misyoner faaliyetleri ile Türklerin dŐmanlaŐtırılması;**
- ❖ **Osmanlı Devletine isyan edip, bağımsız devletlerini kuran Hıristiyan unsurların, Ermenilere ayrılıp bir devlet kurmada örnek olması;**
- ❖ **Osmanlı devlet yönetiminin bozulması.**

YANI, DÖNEMİN KONJKTREL (emperyal, misyonerlik ve diğer) ALGILARI İLİŞKİLERİ BOZDU

OSMANLI ZAYIFLIYOR, EMPERYALİSTLER DEVREYE GİRİYOR

Dönemin emperyalist devletleri;

- ❖ Osmanlı üzerinde iktisadi ve siyasi açıdan nüfuz ve hakimiyet kurmak;
- ❖ Osmanlı idaresinde yaşayan Ermeniler dahil milletlere bağımsızlık vaat edip isyana teşvik etmek suretiyle **Osmanlının parçalanma sürecini hızlandırmayı ve topraklarını aralarında paylaşmayı hedeflediler.**
- ❖ Bunun için de, Hıristiyan tebaanın hak ve hukukunu koruma bahanesiyle, **Osmanlı Devleti'nin iç işlerine müdahalenin yollarını aramaya başladılar.**

ÇARLIK RUSYA'SININ SICAK DENİZLERE İNME SEÇENEKLERİ

Çarlık Rusyası, “**sıcak denizlere inme**” politikasında hedeflediği güzergahlar: **Balkanlar, Türk Boğazları, İskenderun ve Basra körfezleri, Kore Yarımadası.**

RUSYANIN ÖNCELİKLİ HEDEFİ OSMANLI TOPRAKLARI

Çarlık Rusyası, Panslavizm ve “sıcak denizlere inme” politikaları doğrultusunda

- ❖ “Balkan topraklarına hakim” olmak,
- ❖ "Karadeniz'e inmek" ve "Kırım'ı ilhak etmek“,
- ❖ Daha sonra Boğazlar ile İstanbul'u ve Ege denizindeki adaları ele geçirerek, sözde bir “Grek Devleti” kurmak istemiştir.
- ❖ Tüm bu amaçlarını gerçekleştirmek için de Osmanlıdaki Ortodoks azınlık üzerinde etkili olmak, bunları amaçları doğrultusunda kullanma stratejisini uygulamıştır.

ÇARLIK RUSYASI, HEDEFLERİNE ULAŞMADA
OSMANLININ ORTADOKS TEBAASINI KULLANDI

RUSYA'nın, OSMANLI'nın İÇ İŞLERİNE MÜDAHALESİ

İlk olarak Rusya, 1774 Küçük Kaynarca Anlaşması ile Osmanlı Devleti'nin içişlerine karışma fırsatını ve Osmanlı Ortodoksların hamiliği sıfatını elde etti.

Bu karikatürde Çarlık Rusyası, Osmanlılara saldıran Balkan ülkelerinin arkasındaki güç olarak tasvir edilmektedir.

(Kaynak: İngiliz Punch Dergisi)

RUSYA HAMİLİĞİ AYRILIKÇILARDA PRİM YAPMAYA BAŞLIYOR

- ❖ Bu tarihten sonra, Sırp'ın, Bulgar'ın, Yunan'ın ve Eflak-Buğdan'ın bağımsızlık arayışları ivme kazandı.
- ❖ Osmanlılar 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı'nı kaybettiler. Rusya'yla imzaladıkları **Edirne Antlaşması**'yla Yunanistan'ın bağımsızlığını kabul ettiler.
- ❖ Rusya, İngiltere ve Fransa imzaladıkları **İstanbul Antlaşması** ile Yunanistan'ın sınırlarını ve bağımsızlık statüsünü garanti altına aldılar.
- ❖ **Ayrılıkçı Ermeniler**, Yunanlılar gibi bir Ermeni Devleti kurma amacıyla, Rusya'nın gözüne girip hamiliğini kazanma gayretiyle, **Osmanlı-Rus savaşlarında Rusya safında yer almaya başladılar.**

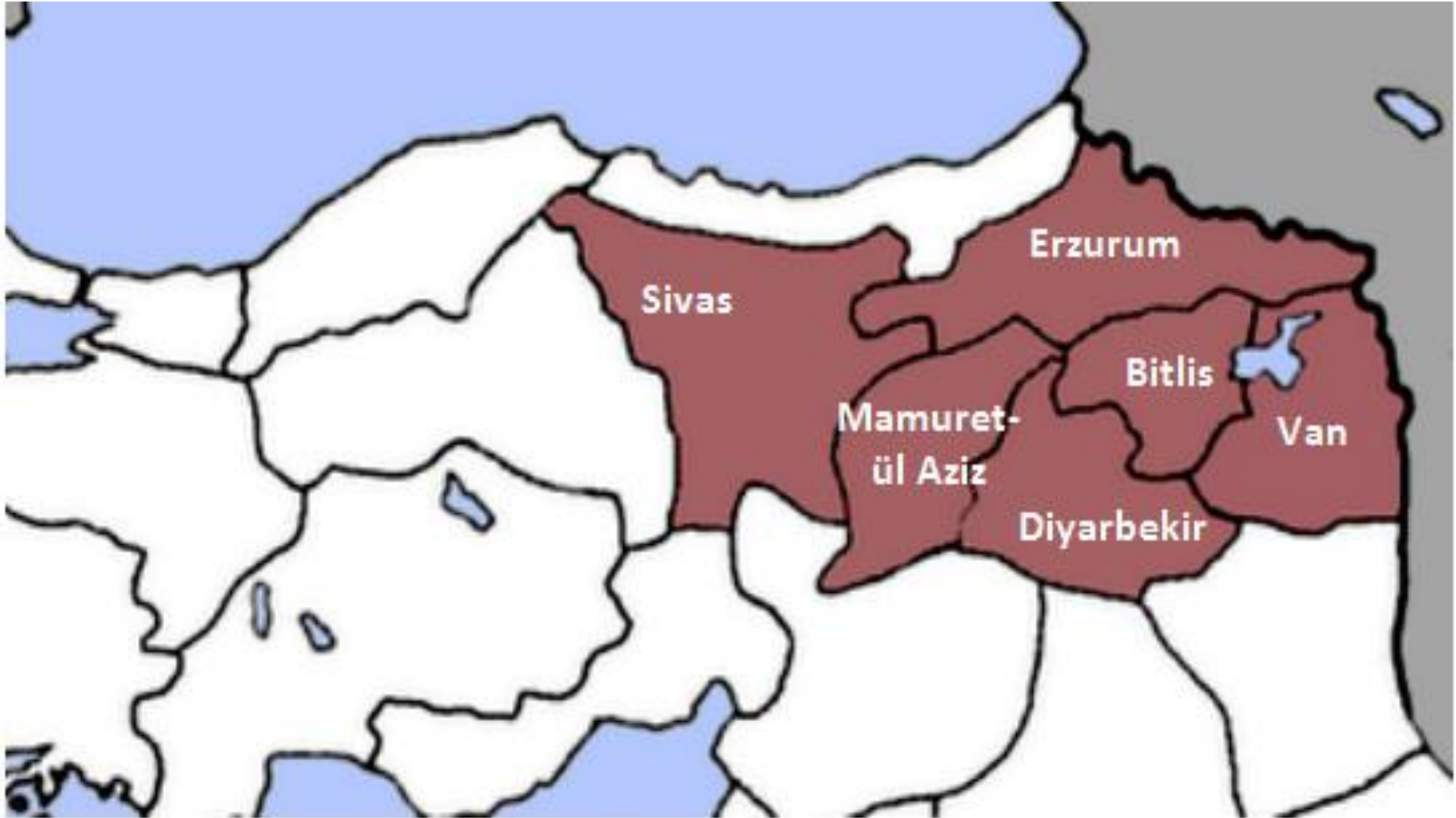
BÜYÜK BRİTANYA – ÇARLIK RUSYASI REKABETİ

- ❖ 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşında (93 Harbi'nde) Osmanlı orduları ağır yenilgiye uğradı. Ruslar batı cephesinde Yeşilköy'e kadar gelerek İstanbul kapılarına dayandılar.
- ❖ İngiltere Boğazları Rusya'ya kaptırmamak ve Rusların Akdeniz'e inmesini engellemek istemiyordu.
- ❖ İstanbul Boğazı'na filosunu gönderdi. Rusya'ya verdiği bir nota ile, İstanbul'u işgal etmeleri halinde, müdahale etme hakkını kullanacağını bildirdi.
- ❖ Bunun üzerine Rus ordusu Ayestefanos (bugünkü adıyla Yeşilköy) bölgesinde durmak zorunda kaldı, Ayestefanos Anlaşması imzalandı.

AYRILIKÇILARIN HAMİLERİ ARTIYOR

- ❖ Anlaşmaya göre **Karadağ** ve **Sırbistan** tamamen özgürleşti, yeni topraklar kazandılar. **Romanya** bağımsız devlet oldu. **Bulgaristan** özgürleşti.
- ❖ Daha sonra Osmanlı Devleti, Rusya, İngiltere, Fransa, Avusturya-Macaristan ve Almanya arasında **Berlin Anlaşması** imzalandı.
- ❖ Anlaşmaya göre **Osmanlı**, **Ermenilerin yerleşik olduğu Doğu Anadolu vilayetlerinde (Vilâyât-ı Sitte'de)** ıslahat yapacak, asayişi sağlayacak ve bu konularda aldığı önlemleri Anlaşma'ya taraf devletlere bildirecek; ilgili devletler de önlemlerin uygulanmasını denetleyeceklerdi”.

OSMANLI İDARİ HARİTASINA GÖRE VİLÂYÂT-I SİTTE'NİN KAPLADIĞI ALAN

Ermeniler VİLÂYÂT-I SİTTE'de de azınlıktalar.

1914 Müslüman, Ermeni ve Rum nüfus sayıları (1)

Vilayet/ Sancak	Müslüman	Ermeni	Rum	Toplam	Müslüman (%)	Ermeni (%)	Rum (%)
Adana	341.903	52.650	8.974	403.527	85	13	2
Ankara	877.285	51.556	20.240	949.081	92	5	2
Antalya	235.762	630	12.385	248.777	95	0	5
Aydın (İzmir)	1.249.067	20.287	299.097	1.568.451	80	1	19
Bitlis	309.999	117.492	0	427.491	73	27	0
Bolu	399.281	2.970	5.115	407.366	98	1	1
Canik	265.950	27.319	98.739	392.008	68	7	25
Çatalca	20.048	842	36.791	57.681	35	1	64
Diyarbakir	492.101	65.850	1.935	559.886	88	12	0
Edirne	360.411	19.773	224.680	604.864	60	3	37
Erzurum	673.297	134.377	4.864	812.538	83	17	1
Eskişehir	140.678	8.592	2.613	151.883	93	6	2
Halep	576.320	40.843	21.954	639.117	90	6	3
Harput	446.379	79.821	971	527.171	85	15	0
Hüdavendigâr	474.114	60.119	74.927	609.160	78	10	12
İçil	102.034	341	2.507	104.882	97	0	2
İzmit	226.859	55.852	40.048	322.759	70	17	12
Kale-i	149.903	2.474	8.550	160.927	93	2	5

1914 Müslüman, Ermeni ve Rum nüfus sayıları (2)

Vilayet/ Sancak	Müslüman	Ermeni	Rum	Toplam	Müslüman (%)	Ermeni (%)	Rum (%)
Sultaniye							
Kastamonu	737.302	8.959	20.958	767.219	96	1	3
Karahisar-ı Sahib	277.659	7.439	632	285.730	97	3	0
Karesi	359.804	8.653	97.497	465.954	77	2	21
Kayseri	184.292	50.174	26.590	261.056	71	19	10
Konya	750.712	12.971	25.150	788.833	95	2	3
İstanbul	560.434	82.880	205.752	849.066	66	10	24
Menteşe	188.916	12	19.923	208.851	90	0	10
Kütahya	303.348	4.548	8.755	316.651	96	1	3
Maraş	152.645	32.322	34	185.001	83	17	0
Niğde	227.100	4.936	58.312	290.348	78	2	20
Sivas	939.735	147.099	75.324	1.162.158	81	13	6
Trabzon	921.128	38.899	161.574	1.121.601	82	3	14
Urfa	149.384	16.718	2	166.104	90	10	0
Van	179.380	67.792	1	247.173	73	27	0
Zor	65.770	232	45	66.047	100	0	0
Genel toplam	13.390.000	1.245.422	1.564.939	16.128.361	82,7	7,6	9,7

PATRİKHANEYE GÖRE ERMENİ DEVLETİNİN TEMELLERİ ATILYOR

Berlin Anlaşmasıyla;

- ❖ İngiltere'ye Doğu Anadolu'da yapılacak İslahat sürecine müdahalede bulunma ve Rusya'nın, İngiliz çıkarlarını tehdit etmesine yol açacak girişimlerini önleme imkânı veridi;
- ❖ Diğer Avrupa devletlerine de Doğu Anadolu'da İslahat sorununu istismar etme ve Osmanlı Devleti'ne baskıda bulunma yolu açıldı.
- ❖ Ermeni Patrikhanesi ise, bu anlaşmayla geleceğin "Ermeni Devleti"nin temellerinin atıldığı yorumunu yapıyordu.

RUSYA İÇİN AYRILIKÇI ERMENİLERİN ÖNEMİ DAHADA ARTTI

- ❖ **İngiltere**; Rusya'nın İstanbul'u, dolayısıyla Türk Boğazlarını işgalini engellemiştir.
- ❖ Rusya sıcak denizlere inme hedefi için bu kez **Erzurum-İskenderun hattından Akdeniz'e inme seçeneğini** değerlendirmeye başladı. Bunun için de Doğu Anadolu'da yaşayan Ermenileri Osmanlı Devletine karşı kışkırtmaya hız verdi.
- ❖ Zamanla Ayrılıkçı Ermenilere, Doğu Anadolu'da 6 vilayette devlet kurma vaadini genişletti (**Erzurum – İskenderun hattını kapsayacak Ermeni devleti**).

Rusya, Doğu Anadolu-İskenderun Körfezi üzerinden Ak Denize ulaşma stratejisini devreye soktu. Bu doğrultuda Ermenilere Doğu Anadolu'da devlet kurmada vaad ettiği alanı genişletti.

AYNI BÖLGEYİ PAYLAŞAN KÜRTLERİ KULLANMA PLANI (1)

- ❖ Çarlık Rusyası, İskenderun ve Basra körfezlerine çıkma stratejileri doğrultusunda;
 - ✓ Rus-Kazakları ile Mujikleri Fırat boylarına yerleştirip, buraları Ruslaştırma;
 - ✓ Buralarda meskûn olan Kürtlerden farklı bir etnik grup yaratma ve bunları kendi amaçları için yönlendirip kullanma projelerini de başlattı.
 - ✓ Bölgeyi araştırmak için Erzurum ve Urmiye konsolosluklarına uzmanlar ve ajanlar tayin etti.

ERMENİ PATRİKHANESİNİN DAVRANIŞLARI DEĞİŞİYOR

- ❖ **1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşının (93 Harbi'nin) başlangıcında İstanbul'da Ermeni Patriği Nerses Varjebedyan,**
 - ✓ **Padişah'a bağlı bir Osmanlı yurtseveri olduğunu açıklamış,**
 - ✓ **Hatta Ermenilerin Osmanlı ordularında gönüllü askere yazılmalarını hararetle tavsiye etmişti.**
- ❖ **Ancak Osmanlı orduları ağır yenilgiye uğrayınca, Patrik ve Ermeni toplumu toptan fikir değiştirdiler.**

RUS ÇARINDAN ERMENİ DEVLETİ KURULMASI TALEBİ

- ❖ Patrik başkanlığında toplanan “Ermeni Milleti Meclisi” **Rus Çarı’na bir muhtıra** gönderilmesine karar verdi. Hazırlanan muhtırada;
 - ✓ **Doğu Anadolu’da Rus işgalinde bulunan Fırat nehrine kadar olan bölgenin Türklere verilmeyip Rusya tarafından ilhak edilmesi ve burada Rusya’nın vesayetinde bir Ermeni devleti kurulması;**
 - ✓ **Bu talebin uygun görülmemesi halinde, işgal edilen topraklarda Osmanlı Hükümeti’nden ıslahat yapılacağına dair bir teminat alınması öneriliyordu.**
- ❖ **Berlin Anlaşmasıyla ikinci seçenek garantiye alındı.**

İNGİLTERE KIBRISI KAPIYOR

- ❖ İngiltere, büyük bir sömürge imparatorluğu kurmuş ve sömürgeleri ile bağlantı yollarını Akdeniz üzerinden sağlıyordu. Bu bağlantı yolunun güvenliği İngiltere için çok önemliydi.
- ❖ “Osmanlı Devleti’nin toprak bütünlüğünü Rusya’ya karşı koruma” bahanesiyle, Kıbrıs adasında üs kurmayı talep etti.
- ❖ İngiltere ve Osmanlı Devleti arasında “Doğu Anadolu’daki Rus tehdidi kalkana kadar”, İngiltere’nin Kıbrıs adasını kullanması gizli bir anlaşmayla mutabakat altına alındı.

BÜYÜK BRİTANYA ÇARK EDİYOR

- ❖ İngiltere, Kıbrıs'a yerleştikten ve 1880'deki Gladstone başkanlığındaki Liberal Parti'nin iktidara gelmesinden sonra, “Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü koruma” politikasını terk etti.
- ❖ Rusya'yı, Akdeniz'deki hakimiyeti için tehdit olarak algılamaya devam eden İngiltere yeni politikasında Osmanlı toprakları üzerinde
 - ✓ Kendisine dost, çıkarlarına hizmet edecek,
 - ✓ Rusya'nın güneye doğru inmesi önünde set teşkil edecekErmenistan devletinin kurulmasını destekleme kararı aldı.

PROTESTAN AMERİKAN MİSYONERLERİ

- ❖ **Amerikan misyoneri 1819'dan itibaren Osmanlı topraklarına yerleşmeye başladılar.**
- ❖ **İlk etapta Müslüman, Yahudi, Rum ve Ermeni toplumlarına Hıristiyanlığın Protestan mezhebini kabul ettirmeyi hedeflediler.**
- ❖ **Ancak, Müslümanları ve Yahudileri Hıristiyanlaştırma çabaları başarısızlıkla sonuçlandı.**
- ❖ **Rumlara yönelik faaliyetlerinde de netice alamadılar.**
- ❖ **Misyonerler, çok sayıda Ermeni'nin Protestanlığı kabulünü sağladılar.**

ERMENİLER AMERİKAN MİSYONERLERİ GÖZDELERİ OLUYOR

- ❖ Bu kısmi başarı, merkezi Boston'da bulunan misyonerlerin üst kuruluşu ABCFM (American Board of Commissioners for Foreign Missions) tarafından, **Evangelizm'in yayılmasına yapılan büyük bir hizmet olarak "takdir" gördü.**
- ❖ Bu tarihten itibaren **ayrılıkçı Ermeniler, Amerikan misyonerlerinin gözdeleleri oldu.**
- ❖ Misyonerlerin faaliyetleri ABD Başkanı Wilson tarafından da beğenildi. Neticede;

**AYRILIKÇI ERMENİLERİN SİYASİ MÜCADELELERİNİN
DESTEKLENMESİ, ABD DIŞ POLİTİKASININ
UNSURLARI ARASINDAKİ YERİNİ ALDI.**

TÜRK TOPLUMUNA KARŞI KİN VE NEFRET KAYNAKLARI (1)

- ❖ 1914'te **ABC FM**, Osmanlı İmparatorluğu içinde kiliseler ve misyoner okullarından oluşan **geniş bir örgüt kurdu.**
- ❖ Kısa sürede faaliyete geçirilen **100 Evangelist Ermeni kilisesi**, üye sayısını **15 bine** çıkardı; açılan misyoner okullarında **30 bin civarında öğrenci** okutulmaya başlandı.
- ❖ Bu misyoner okulları, ayrılıkçı Ermenilerin yanında Bulgarları, Arnavutları ve Rumları da **Devlete ve Türk toplumuna karşı düşmanlığa teşvik eden kin, nefret ve tahrik kaynakları** olmuşlardır.

TÜRK TOPLUMUNA KARŞI KİN VE NEFRET KAYNAKLARI (2)

- ❖ **Misyonerler; Amerikan kamuoyuna “Osmanlı Devleti idarecilerini ve Türkleri barbar, hunhar ve uygarlıktan nasibini almamış ve gayri-Müslim azınlıkları gaddarca ezen kişiler” olarak tanıtma yoluna gitmişlerdir.**
- ❖ **“Turkey and Armenian Atrocities” adlı kitabın önsözünde “Ermeniler fiziki açıdan diğer bütün ırklardan daha fazla Peygamberimiz İsa’ya benzer. Onlar cesur, temiz ruhlu, ciddi, silahsız, masum ve barışçılardır. Türkler ise, zalim, kindar, çılgın, fanatik, iğrenç, vahşi, gaddar ve işkenceden zevk alan yaratıklardır” gibi ifadelerle Ermeniler kutsanmaya, Türkler için ise çirkin iftiralar yapılmaya başlandı.**
- ❖ **Bu şekilde yürüttükleri faaliyetler için **bağış topluyorlardı.****

TÜRK TOPLUMUNA KARŞI KİN VE NEFRET KAYNAKLARI (3)

- ❖ **Misyonerlerinin yürüttüğü tek taraflı kara propaganda ABD toplumu üzerinde etkili olmuş, Amerikan kamuoyunda “Türkler eli kanlı katiller”, “Ermeniler ise mazlumlar” olarak algılanmıştır. ABD siyasetinde etkin olan Evangelistler, genelde Ermeni Diasporasının destekleyicileri olmuşlardır.**
- ❖ **Takip eden yıllarda misyoner faaliyetleri sürdürülecekti. Avrupa’daki büyük devletler diye anılan İngiltere, Rusya ve Fransa; Osmanlı Devleti üzerindeki emellerine ulaşmada Ermenileri hayalle beslemeye ve kendi emelleri doğrultusunda kullanmaya devam edeceklerdi.**

HAM HAYALLERLE KANDIRILAN TÜRK VE MÜSLÜMAN DÜŞMANLIĞINA BÜRÜNEN AYRILIKÇI ERMENİ KİMLİĞİ

- ❖ İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya arasında **gizli Londra Anlaşması** imzalanacak; bu anlaşmada Ermenilere vaat edilen hiçbir husus yer almayacaktı. Yani, Ermenilerin güvendiği koruyucu melekleri, Ermeni meselesi diye ortalığı toz duman eden bu emperyalistler, savaş öncesi paylaşımda Ermenileri **yok sayacaklardı.**
- ❖ Emperyalistler, Ermenileri gerçekleşmesi mümkün olmayan ham hayallerle avutarak ve aldatarak, istilacı ve misyonerlik emelleri doğrultusunda hunharca kullanacaklardı. Neticede **aldatılan, Türk ve Müslüman düşmanlığına büründürülen bir Ermeni kimliği olusacaktı.**

Emperyalistlerin 16 Mayıs 1916 SYKES-PİCOT ANLAŞMASına göre Osmanlı topraklarını paylaşma planında Ermenilere pay yok.

ŞER İTTİFAKI

- ❖ Bu tarihten sonra **Çarlık Rusyası, Büyük Britanya ve Fransa ile misyoner teşkilatları;** sadık tebaayı eli kanlı katil çetelerine dönüştürme ve bunları çıkarları doğrultusunda kullanma eylemlerine hız verdiler;
- ❖ Anadolu'da ardı arkası kesilmeyen **Ermeni ayaklanmaları** çıkardılar;
- ❖ Türkler ve diğer Müslüman ahali ile Ermenilerin birbirlerine **can düşmanı olması** için ellerinden gelen her şeyi yaptılar.

KAPÜTÜLASYONLAR (1)

- ❖ Yabancılar kendilerine ait kiliselerde **serbestçe ibadet** edebilmekte, **kendi aralarındaki davalar** ise konsoloshanelerindeki mahkemelerinde görülmekteydi.
- ❖ İslam hukuku kuralları uygulanmayarak, **kendi dinlerine göre** işlem yapılabilmekteydiler.
- ❖ **Osmanlılarla olan davaları** ise Osmanlı mahkemelerinde, ancak yabancının bağlı bulunduğu konsolosluğun tercümanı huzurunda görülüyordu. Tercüman olmadıkça suçüstü durumunda bile kişi, gözetim altına alınamazdı.
- ❖ **Mahkûm edilen yabancı**, cezasını, Osmanlı hapishanelerinde değil **konsolosluklarının hapishanelerinde** çekerdi.

KAPÜTÜLASYONLAR (2)

- ❖ **Ev, iş yeri ve ticarethanelerine konsolosluklarının bir tercümanı hazır bulunmadıkça girilemez ve arama yapılamazdı.**
- ❖ **Yabancılara gelen ve giden her türlü mektup, telgraf ve paketler hükümet ve yerel yönetimler tarafından denetlenemezdi.**
- ❖ **Kendi okullarını açıp buralarda istedikleri gibi eğitim ve öğretim yapabilir, ders içeriklerini kendileri belirleyebilirdi.**
- ❖ **Sadece gayrimenkul vergileri, ithalat ve ihracat vergilerini kendi devletlerinin Osmanlı'ya izin verdikleri derecede öderlerdi. Diğer vergilerden muaf tutulmuşlardı.**

VERİLEN İMTİYAZLAR İSTİSMAR EDİLİYOR

- ❖ Misyonerlerin kurduğu okullar ve kiliseler ile ayrılıkçı Ermeni dernekleri, ihtilalci fikirlerin aşılandığı en önemli merkezler haline geldi. Neticede, emperyalistlerin kandırdığı ayrılıkçı ermeni grupları oluştu.
- ❖ 1877'de Rusya'dan İsviçre'ye tahsile yollanan bir grup Ermeni genç Hınçak Partisini kurdular. Amaçları Osmanlı Ermenilerini kurtarmaktı. Hâlbuki Rusya'daki Ermeniler zor durumdaydılar.
- ❖ Tanzimat ve Islahat fermanlarıyla azınlıklara tanınan ilave haklar, ayrılıkçılara ortamı daha da müsait hale getirdi.

AYRILIKÇI ERMENİ ÖRGÜTLERİ HER YERE KÖK SALIYOR

Ayrılıkçı Ermeniler pek çok komiteler kurdular bunlardan öne çıkanlar:

- ✓ 1887'de Cenevre'de Marksist Ermeniler tarafından kurulan **Hınçak Partisi**,
- ✓ 1890'da da Tiflis'de kurulan **Taşnaksutyun'dır.**

❖ **Hınçak Komitesi, Sosyalizmi benimsemişti.**

Amacı;

- ✓ **Türkiye Ermenistan'ını kurmak,**
- ✓ **Daha sonra Rusya ve İran Ermenistanlarıyla birleştirerek bağımsız bir Ermenistan yaratmaktı.**

AYRILIKÇI ERMENİ ÖRGÜTLERİ CANLIĞE HAZIRLANIYOR

❖ Taşnaksutyun Komitesi Nasyonal-sosyalizmi benimsemişti. Amacı;

- ✓ Ermeni örgütlerini birleştirmek,
- ✓ Türkiye'ye geçen çetelere yardım etmek, isyanlar çıkartmak suretiyle “Türkiye Ermenistanı” için siyasî ve iktisadi özgürlük elde etmekte.

❖ Bu Komitenin örgütüne verdiği emir şu idi:

"Türk'ü, Kürd'ü her yerde, her türlü koşul altında vur! Mürtecileri, ahdinden dönenleri, Ermeni hafiyelerini, hainleri öldür, intikam al!"

İSYAN ÇIKAR, MÜDAHALEYİ BEKLE TAKTİĞİ (1)

- ❖ Tanzimat Fermanıyla silah alım-satımı serbest hale geldi.
- ❖ Bir yandan Ermeni örgütlerinin taraftarları, diğer yandan kiliseler, Ermeni cemaatini silahlandırmaya, kiliseleri ve okulları silah ve cephane deposu haline getirmeye koyuldular.
- ❖ Avrupalı ülkeler de Ermenilere silah, cephane ve para yardımı yapıyordu. Ortak amaç,
 - ✓ Ermeni halkını ayaklandırmak,
 - ✓ Hükümet yetkililerine ve devlet yanlısı Ermenilere karşı eylem düzenlemektir.
- ❖ Osmanlı Devleti'nin zayıf zamanlarında çeşitli isyanlar çıkartıldı, yabancı devletlerin müdahalesi beklenildi.

İSYAN ÇIKAR, MÜDAHALEYİ BEKLE TAKTİĞİ (2)

- ❖ Ermeni komitacıları, sırf Ermeni köylerine karşı şiddeti ve misillemeyi tahrik etmek maksadıyla **masum Müslüman köylerini basarak katliamlar yaptılar. Hatta Müslüman kılığına girerek kendi okullarına, kiliselerine saldırdılar. Amaçları;**
 - ✓ **Türk ve Ermeni toplumlarını birbirlerine karşı kışkırtmak,**
 - ✓ **Müslüman ahaliyi galeyana getirip Ermeni köylerine saldırmalarını sağlamak,**
 - ✓ **Bunu da, Avrupalıların Osmanlı devletine müdahalesi için kullanmaktı.**

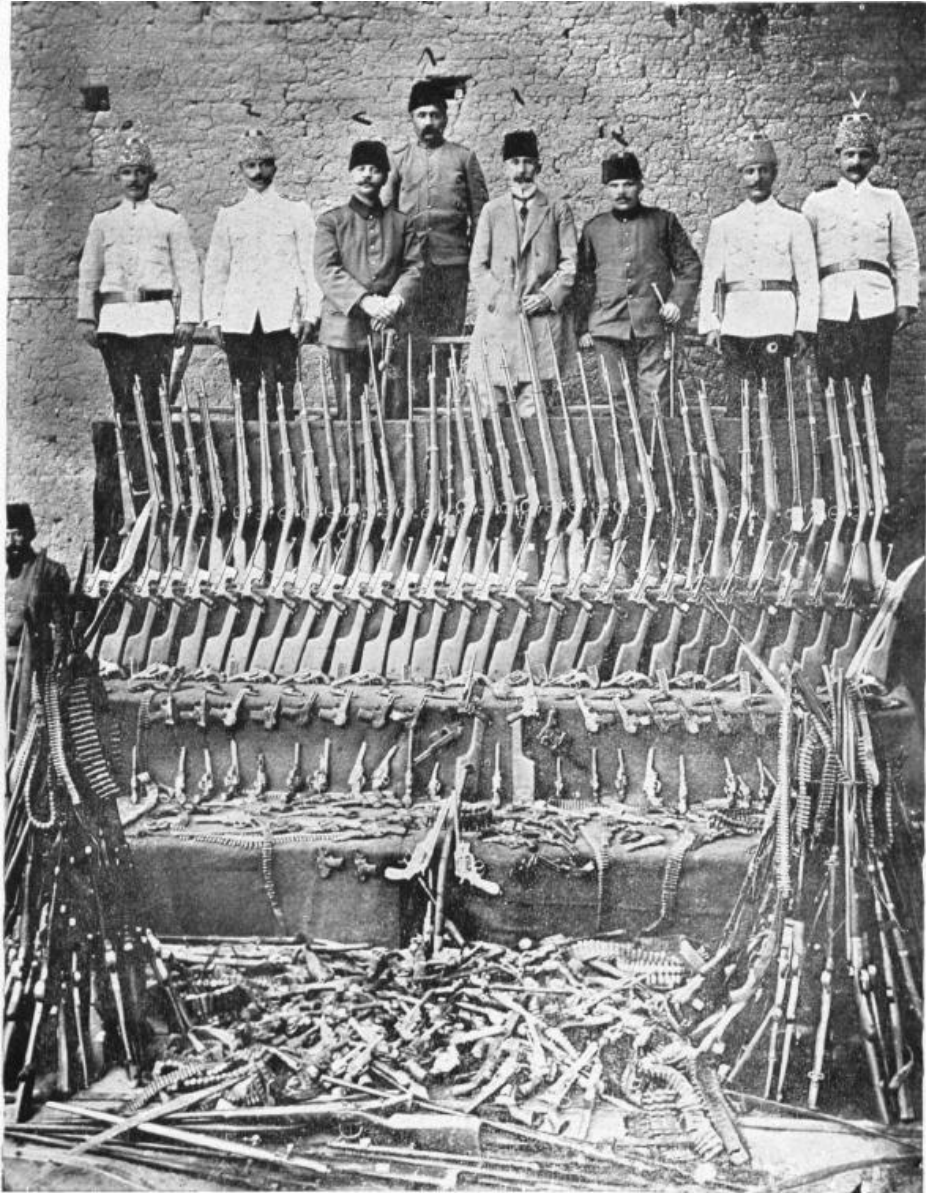
YURDUN DEĞİŞİK BÖLGELERİNDE YAKALANAN ERMENİ SİLAHLARI

وثیقه نومرو ۸۰ : ازمیته تابع باغچهجک ، آرسلان بك ، یوواجقده ارمنیلردن مصادره اولنان اسلحه

وثیقه نومرو ۸۱ : درت بول قضاانده ارمنیلردن مصادره اولنان اسلحه واخلال تابلورلی

وثیقه نومرو ۸۹ : آماسیهده ارمنیلردن مصادره اولنان اسلحه

BATILI EMPERYALİSTLER HER ŞARTTA DESTEKÇİLERİ OLDU

- ❖ “Balkan ülkeleri gibi bağımsızlıklarını kazanacaklarını, müstakil bir Ermenistan kuracaklarını” umdular.
- ❖ Nüfus içerisinde azınlık olmalarına karşın, Anadolu toprakları üzerinde hak iddia ettiler.
- ❖ Osmanlı idarecilerine suikast teşebbüslerinden masum Müslüman halkın katledilmesine kadar geniş bir yelpazede **teröre ve şiddete başladılar.**
- ❖ Buna rağmen,
 - ✓ Batı kamuoyunda **tarafdar buldular,**
 - ✓ Türk halkının "**masum Ermeni halkının katlinden sorumlu barbarlar**" olarak nitelendirilmesini sağladılar.
 - ✓ Batılı emperyalistler **her şartta isyancı Ermenilerin destekçileri oldu.**

ERMENİ KOMİTELERİNİN HALKA BASKILARI

- ❖ Ermeni komiteleri Ermeni halkı üzerinde baskı kurmakta, zenginlerinden tehditlerle büyük paralar sızdırmaktaydılar.
- ❖ Cyrus Hamlin 23.8.1895 tarihli New York Times gazetesinde “*İhtilalci Ermenilerin istenilen parayı vermeyen kendi soydaşlarını öldürdüklerini*” yazıyordu.
- ❖ Bu suretle
 - ✓ Toplumu terörize ettiler;
 - ✓ Komitenin emirlerini dinlemeyen, tebaası olduğu **Devletine sadık yüzlerce Ermeni’yi öldürdüler.**
 - ✓ Ermeni halkının büyük bir kısmını -tehdit, şantaj ve ham hayallerle- amaçları için kullanılacak konuma getirdiler.

ERMENİ İSYANLARI

- ❖ İsyancı Ermeniler, 1881'den itibaren başlattıkları kanlı şiddet eylemlerini, suikastları, katliamları ve büyük çaplı isyanları bazı kısa duraklamalarla Birinci Dünya Savaşı'na kadar sürdürdüler.
- ❖ Bu dönemde 40 civarında isyan çıkarmışlar ve sayısız terör eylemi gerçekleştirmişlerdir.
- ❖ Osmanlı, bu isyanları Ermeni halkının çoğunluğunun, komitelerin faaliyetini benimsememesi nedeniyle, kısa sürede bastırılabilmiştir.
- ❖ Ancak, bu olaylar Ermeni komiteleri tarafından Batılı ülkelere ve Hıristiyan kamuoylarına "Ermenilerin Türklerce katledilmesi" olarak yansıtılarak büyük bir gürültü koparılmıştır.

1908 ÖNCESİ ÇIKARDIKLARI İSYANLAR (1)

- ❖ İsyancı Ermenilerin 1908 öncesi çıkardığı bazı önemli **ayaklanmalar** sırasıyla:
 - ✓ Sivas Ayaklanması (11 Ekim 1881),
 - ✓ Erzurum Olayı (20 Haziran 1890),
 - ✓ İstanbul'da Kumkapı Ayaklanması (15 Temmuz 1890),
 - ✓ Yozgat Olayı (Ekim 1893),
 - ✓ Tokat Olayı (Ağustos 1894),
 - ✓ Birinci Sason İsyanı (Haziran 1893 - Ağustos 1894),
 - ✓ İstanbul'da Bâb-ı Âli Baskını (18 Eylül 1895),

1908 ÖNCESİ ÇIKARDIKLARI İSYANLAR (2)

- ✓ 1892 - 1896 ayaklanmaları (Geyve, Yozgat, Kayseri, Develi, Diyarbakır, Siverek, Harput, Malatya, Arapgir, Adıyaman, Maraş, Urfa, Antep, Sivas, Niksar, Divriği, Merzifon, Amasya, Trabzon, Gümüşhane, Bitlis, Muş, Erzincan, Bayburt, Erzurum ve Hınıs ayaklanmaları),
- ✓ Adana Olayları (Ekim 1895 - Mart 1896),
- ✓ Zeytun İsyanları (Temmuz 1895 - Ocak 1896),
- ✓ Van İsyanları (Ekim 1895 - Ekim 1896),
- ✓ Osmanlı Bankası Baskını (14 Ağustos 1896),
- ✓ İkinci Sason İsyanı (1898 - 1904) ve
- ✓ Sultan Abdülhamid'e Suikast girişimi, bomba olayı (21 Temmuz 1905).

İSYANCI ERMENİLERİN KAYRILMASI OLAYLARI TIRMANDIRIYOR (1)

- ❖ Ortamı amaçları için uygun hale getirdikten sonra, devlete karşı ayaklanmaya, bölgelerindeki Müslüman Türk ve özellikle aşiret köylerini basıp yağmalamaya, ahaliyi göçe mecbur bırakarak bölgeyi boşaltmaya yönelik akıl almaz işkencelerle öldürmeye başladılar.
- ❖ Çatışmalarda iki taraftan da ölenler oldu. Bu olaylarda yer alan Ermenilerin Batı ülkelerinin baskıları üzerine
 - ✓ hafif cezalar almaları veya
 - ✓ hiç cezalandırılmamaları,ilerleyen dönemde daha fazla olayın çıkması yönünde etkili olmuştur.

İSYANCI ERMENİLERİN KAYRILMASI OLAYLARI TIRMANDIRIYOR (2)

- ❖ Ermeni terör örgütleri tarafından hazırlanan plana göre II. Abdülhamid'e 21 temmuz 1905 günü bir suikast düzenlendi.
- ❖ Olayda dördü gazeteci ve üçü asker olmak üzere 26 kişi hayatını kaybetmiş, 56 kişi yaralanmıştı. Ayrıca 20 kadar hayvan ölmüş, birçok araba enkaz haline gelmişti.
- ❖ Olayın sanığı olarak Belçika vatandaşı Edward Jorris yakalanmış ve idama mahkûm edilmişti.
- ❖ Belçika, 1675 ve 1740 tarihli kapitülasyonlardan sonra yapılan 1838 anlaşmanın 8. maddesini gerekçe göstererek, Jorris'in iadesini istedi.
- ❖ Yapılan brokratik yazışmalar sonrası cani Boris Belçikaya iade edildi.

TİPİK BİR ERMENİ İSYANI OLAN BİTLİS AYAKLANMASI (1)

- ❖ Bitlis'te, buradan Amerika'ya gitmiş Ermeni bir **kolej** açmıştı.
- ❖ İdaresine de Bitlis'te doğmuş ve çocukluğunu geçirmiş olan **Misyoner oğlu Corc**'u getirmişti.
- ❖ Bitlis havalisinden gelen **Ermeni çocukları** burada yatılı olarak okumakta, kafaları hükümet aleyhine ihtilâl ve isyan düşünceleriyle doldurmaktaydı.
- ❖ Buradan mezun olanlar köylerine döndüklerinde yakınlarını ve komşuları olan Ermenileri **-ihtilâl ve isyan fikirleri aşılayarak-** bağımsızlık hayaline sürükleyip, Osmanlı Devleti ve Türk Milleti'ne düşman ettiler.

TİPİK BİR ERMENİ İSYANI OLAN BİTLİS AYAKLANMASI (2)

- ❖ **Misyoner Corc ile yörenin piskopos vekili, Ermenilerin ileri gelenlerine, onlar da Ermeni halkına Hınçak komitesinin programını telkin ederek ayaklanma düşüncesini zihinlere yerleştirip isyan için fedai kaydına başladılar.**
- ❖ **Bu fedailer Bitlis'te toplandı ve hayalî vaatlerle cesaretlendirildi.**
- ❖ **Devlet memuru olan Ermeniler istifa ettirildi. Ermeni esnafı alış veriş için dükkanlarına gelen Müslümanlara küstahlığa başladı.**
- ❖ **Ortamın bu şekilde oluşturulmasından sonra Diyarbakır, Erzurum ve Van Ermeni komiteleri **Bitlis Ermenilerini 1895 yılının Ekim ayında isyan ettirdiler.****

TİPİK BİR ERMENİ İSYANI OLAN BİTLİS AYAKLANMASI (3)

- ❖ Ermeniler tenhalarda rast geldikleri **Müslümanları öldürmeye**, müslüman kızları kaçırap ırzlarına tecavüze, Cuma namazı kılmak için camilerde toplananlara saldırmaya başladılar.
- ❖ Müslümanların saygı duyduğu bir **toplum liderini** kaçırap vahşice şehit ettiler.
- ❖ Tüm bunlar Müslüman ahalinin sabrını taşırdı ve **Ermeni isyanına karşılık vermeleri** sonucunu doğurdu.
- ❖ Ermeni isyanı ve Müslümanların karşılık vermesi Bitlis'in kaza ve köylerine de sıçradı.
- ❖ Bu ayaklanmalarda Müslümanlardan ve isyancı Ermenilerden ölenler ve yaralananlar olduğu.

ERMENİ KOMİTECİLERİ, TERÖRİSTLERİ AF EDİLİYOR, KAYRILIYORLAR

- ❖ 1896 yılındaki 26 Ermeni teröristten oluşan çete **Osmanlı Bankasına yaptığı baskında 23 Türk'ü öldürmüştü ve 57'sini yaralamıştı. Çıkan silahlı çatışmada çete başı öldürülmüş, yerine Pastırmacıyan Karakin geçmişti.**
- ❖ Yabancı devlet elçilerinin araya girmesi ile silah bırakan **çete üyelerinin Fransa'ya gitmelerine izin verildi.**
- ❖ Bunlardan çete reisi olan **Pastırmacıyan**, daha sonra İsviçre'de okumuş, Kimya doktoru olmuş, Tiflis'e dönmüş;

AFFEDİLEN PASTIRMACIYAN'IN MARİFETLERİ

- ❖ 1908-1912 dönemi **Meclis-i Mebûsan Erzurum mebusu** olmuş;
- ❖ Ardından Birinci Dünya Savaşında Osmanlı-Rus muharebeleri başlamadan 1914 yılında 2000 atlısı ile Rusya tarafına geçmiş ve **Osmanlı ordusuna karşı savaşmış**;
- ❖ 1918 de ise Ermenistan Cumhuriyetinin **Washington elçisi** olarak Amerika'ya gitmiş;
- ❖ Aynı yıl Boston'da İngilizce, Türk düşmanlığını körükleyen yalan ve yanlışlarla dolu **iki kitap yayınlamıştır**.
- ❖ Günümüzde bu kitaplar **Diaspora Ermenilerine propaganda malzemesi** olmaktadır.

İTTİHAD-I ANÂSIR STRATEJİSİ

❖ İmparatorluğun hızla parçalanmakta olduğunu gören İttihatçılar, Meşrutiyet'in başlarında "İttihad-ı Anâsır" stratejileri doğrultusunda **Ermeni komiteleri ile birlikte hareket etme arayışlarına girdiler.**

İttihad-ı Anâsır:

- ✓ Osmanlı sınırları dâhilinde yaşayan herkesi ortak bir "Osmanlı" üst kimliği altında bir araya getirme.
- ✓ Vatandaşlar alt kimliklerini özel alanlarda kullanırlarken, kamusal alanlarda herkese yalnızca Osmanlı gözüyle bakılması.
- ✓ Ülkeyi oluşturan tüm unsurlar arasında bir birliktelik duygusu oluşturulacaktı.

İTTİHAD-I ANÂSİR STRATEJİSİ İSYANCILARIN İŞİNE YARIYOR

- ❖ Bu stratejiden **Ermeni komitecileri** azami ölçüde yararlandı.
- ❖ Ermeni siyasi suçlular, mahkûmlar ve kaçakçılar **İstanbul'a doluştular.**
- ❖ Bunlar, ihtilalci siyasetlerini bir tarafa bırakmış, Meşrutiyet'e yardımcı olma, memleketin iktisadi ve medenî gelişmesi için çalışma görüntüsü vererek **İttihatçıları kandırıp, onların desteğini aldılar.**
- ❖ Diplomatluk makamları dahil, **Devletin yüksek mevkilerine getirildiler.**
- ❖ Bayram ve merasimlerde en önlerde önemli Devlet görevlileri yanında yer alıyor, **rağbet görüyorlardı.**

TÜRK VE MÜSLÜMAN DÜŞMANLARINA KAHRAMAN MUAMELESİ

- ❖ Şişli mezarlığında sözüm ona Meşrutiyet uğruna ölen Ermeni fedaileri adına düzenlenen törene üst düzey Devlet bürokrasisi katılıyor;
- ❖ Türk ve İslâm düşmanı Patrik Matyos İzmirliyan sürgünde bulunduğu Kudüs'ten İstanbul'a gelirken, Devlet görevlileri tarafından kahraman edasıyla karşılanıyordu.
- ❖ Taşnak, Hınçak ve diğer komiteler yeniden örgütlenmeye, şubeler açmaya başlamış, bunlar adına müsamere ve konserler verilmekteydi.
- ❖ Tüm bunlar olurken İstanbul'daki Ermeni basınında da Türk-İslâm düşmanlığını körükleyen yazılar birbirini takip ediyordu.

HERŐEYE RAĞMEN ERMENİ İSYANLARI DEVAM EDİYOR

- ❖ İttihatçuların iyi niyetli girişimleri fayda vermemiş, ayrılıkçı isyanlar gün be gün artmış, İmparatorluk kan kaybetmeye devam etmiştir.
- ❖ Adana piskoposu Muşeg, dönemin emperyalist devletlerin dikkatini çekmek ve Türkiye'de bir Ermenistan devleti kurabilmek için aylarca hazırlanmış, binlerce Ermeni çeteciye silahlandırmıştı.
- ❖ Piskopos, Osmanlı Devletinin en nazik anında, 31 Mart Vakasını takip eden günlerde (14 Nisan 1909) isyan emrini verdi.

ADANA İSYANI

- ❖ Adana, Tarsus, Erzin, Misis, Dörttyol, Bahçecik ve diğer kazalardaki Ermeniler ayaklanarak savunmasız buldukları Türk evlerine girip, ırza, mala ve cana saldırmaya başladılar.
- ❖ Üç günde Adana ve çevresi altüst oldu. Ermeni çeteleri beşikteki Türk çocuklarını bile öldürüyor, hazırlıksız olan asker ve polis bu çetelere karşı koyamıyordu.
- ❖ İsyana bizzat Türk halkı müdahale etti, kendini savundu, Ermeni çetelerini bozguna uğrattı. Piskopos Muşeg Mısır'a kaçtı.
- ❖ Ermeniler durumu Avrupa basınına “Türklerin zulüm ve barbarlığı” şeklinde aksettirip, Avrupa ve Amerika basınında mazlum olarak ilan edildiler.

İSYAN EDEN, KATLIAM YAPAN AYRILIKÇI ERMENİ; CEZALANDIRILAN TÜRK

- ❖ Ayaklanmanın sonunda harp divanı kuruldu. Uzun tahkikat ve muhakemeler sonucunda **9 Türk, 6 Ermeni idama mahkûm edildi.**
- ❖ Dönemin yöneticileri dış baskılar sonucunda, **Avrupa'ya şirin görünmek için yeniden harp divanı kurdular.**
- ❖ **Neticede 47 Müslüman Türk idam edilirken, bir Ermeni'nin idam cezası infaz edildi.**

ERMENİLER, İTİLAFA DEVLETLERİNİN ÖNEMLİ KOZU OLUYOR

- ❖ Osmanlı Hükümeti, devleti Rusya'ya karşı koruma düşüncesiyle Almanya yanında Birinci Cihan Harbi'ne girdi (*1914'ün 2 Ağustosunda Almanya ile ittifak anlaşması, 30 Ekiminde Rusya'nın savaş ilanı*).
- ❖ Bu karar; Rus, Fransız ve İngiliz “Müttefikler” (İtilaf Devletleri) için ayrılıkçı Ermenileri önemli bir koz haline getirdi.
- ❖ İtilaf Devletleri, ayrılıkçıları, Osmanlı Devletine karşı kullanmak üzere harekete geçtiler.
- ❖ İngiliz ve Fransız Konsolosları buldukları yerlerde, Çarlık Genel Valisi de Tiflis'te Ermeni komitelerini isyana hazırlamaya başladılar.

RUS ORDUSUNA DESTEK İÇİN YAPILAN HAZIRLIKLAR

- ❖ Binlerce Osmanlı Ermeni'si Rus eğitim kamplarında eğitildi.
- ❖ Türk-Rus savaşı başlayınca bunlar Türklerle savaşmak ve Rus savaş gücüne destek vermek için Anadolu'ya geri gönderildiler.
- ❖ Anadolu'daki depoları, silah ve cephaneyle doldurdular.
- ❖ Rus istihbarat raporlarına göre *“Van, Bâyezid, Bitlis, Erzurum ve Trabzon vilayetlerdeki Ermenilerin hepsi Rusya tarafındaydılar. Bütün Ermeniler Türkiye'ye karşı düşmanca tavırda bulunuyorlar ve Rusya'nın, Ermeni toprakları olarak kabul ettiği bölgeyi işgal etmesini bekliyorlardı. Ermeni Patriği Rusya'ya Türkiye'deki Ermeni halkını kurtarması için yalvarmaktaydı”*.

ERMENİ KOMİTELERİNİN TALİMATLARI

1914 yılında Osmanlı-Rus savaşı başlamadan önce Ermeni komitelerinin taraftarlarına verdikleri talimatlar

- Her Ermeni silahlanmalıdır.
- Bomba ve silah imal ve ithal edilerek bütün Ermeniler silahlandırılacaktır.
- Osmanlı Devletinin silâh altı çağrısına uyulmayacaktır.
- Silâh altındaki Ermeniler firar edip Ermeni çetelerine katılacaktır.
- Rus Ordusu sınırı geçer geçmez, çeteler ve firariler Rus Ordusuna katılıp Osmanlı Ordusuna saldıracak, ikmal yolları ve telgraf hatları kesilerek Osmanlı Ordusunun iâşe ve istihbaratı kesilecektir.
- İtilaf Devletleri hesabına casusluk ve rehberlik yapılacaktır.
- Evler, kiliseler ve hayır kurumları yakılarak bunları Müslümanlar yapmış gibi propaganda yapılacaktır.
- Ermenilerin yaptığı katliamların faturası Müslümanlara çıkarılarak iç ve özellikle dış kamuoyuna neşriyatı sağlanacaktır.
- Resmi daireler kundaklanacak, Osmanlı zaptiye ve jandarması pusuya düşürülerek katledilecektir.
- Cepheden yaralı olarak dönen Osmanlı askeri öldürülecektir.
- Şehir, kasaba ve köylerde isyanlar çıkarılacaktır.
- Cephe gerisinde iki yaşına kadar olan bütün Müslümanlar katledilecek, yiyecek, mal ve mülkleri ele geçirilecek ve yakılacaktır.
- Müslüman asker ve halkın morali bozularak göçe mecbur edilecekler.

DOĞU CEPHESİNDE SAVAŞ BAŞLIYOR

- ❖ 1 Kasım 1914'de Rus ordusu Kafkasya Cephesi'nde sınırı geçerek Osmanlı topraklarına girdi. Böylece dört yıl sürecek kanlı bir savaş başlamış oldu.
- ❖ Savaşın başlarında Talat Paşa, Ermeni Erzurum mebusu Vartkes Efendi ve Taşnak Komitesi'nin tanınmış üyelerine, Enver Paşa da Ermeni Patriği'ne, isyan ve ihtilal eylemlerine devam etmeleri ve düşmanla işbirliğine son vermemeleri halinde Őiddetli tedbirler almak zorunda kalacaklarını bildirdiler.
- ❖ Bu uyarılara rağmen, Vahan Papazyan adlı mebus Kafkasya'ya geçerek Osmanlı ordusuna karşı savaşa katılmıştır.

İSYANCI ERMENİLERİN İHANETİ

- ❖ **Vahan Papazyan yayınladığı bildiriyle, “*Kafkasya’daki gönüllü Ermeni alaylarının, Rus ordularının öncüleri olarak Ermenilerin yaşadıkları kilit noktaları ele geçirmelerini ve Anadolu topraklarında ilerleyecek Ermeni alayları ile hemen birleşilmesi*” talimatını vermiştir.**
- ❖ **Hınçak Komitesi de örgütüne gönderdiği talimatta, “*Komitenin bütün gücüyle mücadeleye katılarak İtilaf Devletleri’nin ve özellikle Rusya’nın müttefiki sıfatıyla Ermenistan, Kilikya, Kafkasya ve Azerbaycan’da zaferi sağlamak için her türlü vasıta ile İtilaf Devletleri’ne yardım edeceğini*” bildirmiştir.**

HAİN PLAN UYGULAMAYA KONUYOR (1)

- ❖ İstanbul'daki Ayrılıkçı Ermeni komitesi Osmanlı meclisinde Erzurum milletvekili olan **Karakin Pastırmacıyan'ı Kafkasya'ya gönderdi.**
- ❖ **Karakin ve ekibinin organizasyonunda firariler ve diğer ayrılıkçı Ermeni gönüllüleri Rus ordusuna, Türkiye'ye karşı savaşacak çetelere ve intikam alaylarına katılmak üzere Kafkasya'ya, Tiflis'e yönlendiriyordu.**
- ❖ **Ruslar, Osmanlı'yla savaşın olacağı bölgeyi iyi bilen Ermenileri ordularına almaya başlamışlardı.**

HAİN PLAN UYGULAMAYA KONUYOR (2)

- ❖ Osmanlı'nın cephe gerisinde bulunan, Rusya tarafından desteklenen **Rum ve Ermeni çeteleri**
 - ✓ **Türk ordusunun** ikmal hatlarına ve haberleşme tesislerine saldırılara,
 - ✓ Anadolu topraklarında ve Kafkasya'da büyük bir **Türk ve Müslüman katliamına** başladılar.
- ❖ Seferberlik nedeniyle askere alınan Ermeniler,
 - ✓ Silahları ile **topluca firar** ediyorlardı.
 - ✓ Bunlardan bir kısmı **Rus ordularıyla birlikte** Osmanlı ordusuna karşı savaşa katılırken,
 - ✓ Diğerleri Ermeni **gönüllü birliklerine ve çetelerine dahil oldular.**

OSMANLI ORDUSUNUN SAVAŞ TAKTİĞİ

- ❖ Doğu Anadolu'da bulunan Osmanlı 3. Ordusu, Rus saldırılarına karşı savaşı Erzurum'un doğusunda kabul edecek şekilde hazırlıklarını yapmıştı.
- ❖ **Bir Türk birliği Batum yönünde harekete geçerek Artvin, Ardanoç ve Borçka'yı ele geçirerek Çoruh vadisini düşmandan temizledi.**
- ❖ **3. Ordunun 9. ve 10. Kolorduları, Erzurum istikametinde saldırıya geçen Rusları, büyük zayıatlar verdirerek Köprüköy önlerinde durdurdular.**

SARIKAMIŞ HAREKATI (1)

- ❖ **Almanlar, Osmanlı Orduları Başkomutanı Enver Paşa'yı, Ruslara karşı bir baskın taarruz planı yapmaya ikna ettiler.**
- ❖ **Kafkas cephesinde bulunan 3. Orduya planın uygulanması talimatı verildi.**
- ❖ **3. Ordu kurmayları bölgedeki **çetin kış şartlarını** göz önüne alarak taarruzun bahar aylarında yapılmasını teklif ettiler.**
- ❖ **Ancak, bu teklifi kaale almayan Enver Paşa sevk ve idareyi üzerine alarak askere 22 Aralık 1914'de taarruz emrini verdi. **Sarıkamış Harekatı** olarak bilinen bu olayda Allahuekber ve Soğanlı dağlarında kar, tipi ve soğuktan Mehmetçiğin büyük bir bölümü donarak şehit düştü.**

SARIKAMIŞ HAREKATI (2)

- ❖ Sarıkamış'a girebilen az sayıda kuvvet de Rus Ordusu tarafından geri atıldı. Böylece **3. Ordu** tamamen devreden çıktı. **Doğu Anadolu'nun kapıları Rus Ordusuna açılmış oldu.**
- ❖ Bu ortamda **Ermeni çeteleri** rahatça
 - ✓ **Türk ve Kürt köylerine saldırabiliyor,**
 - ✓ **Cephe gerisinde ikmal yollarını kesip sabotajlar yapıyor,**
 - ✓ **Müslüman halkı katledip buldukları bölgelerden kaçırmak için birçok vilayette silahlı ayaklanmalar yapıyor, isyanlar çıkartıyorlardı.**

ERMENİLERİ SİLAHSIZLANDIRMA KARARI

- ❖ Rusya'nın Kafkasya Valisi Kont Varontsov Daşkov'un Rus Dışişleri Bakanlığı'na gönderdiği raporunda “*Zeytun Ermenileri temsilcisinin Kafkas orduları karargâhına geldiğini; Yaklaşık 15.000 Ermeni'nin Türk ordusunun ikmal yollarına saldırmaya hazır olduğunu*” bildiriyordu.
- ❖ Tüm bu olaylar üzerine Osmanlı Devleti, Ermeni ıslahatı için 8 Şubat 1914'te imzalamış olduğu **Yeniköy Anlaşması'nın geçersiz olduğunu ilan etmiş**, 1915 Şubat ayından itibaren Osmanlı ordusundaki Ermenileri silahsızlandırmıştır.

Yeniköy Anlaşması: Bu anlaşmayla Osmanlı, doğudaki yedi vilâyetinin idaresini Avrupalı genel müfettişlere bırakmayı, bu müfettişlerin taleplerini derhal kabul etmeyi taahhüt etmişti.

ERMENİ AYAKLANMALARI, VAN İSYANI

Bu dönem

- ❖ Ermeni ayaklanmaları yaygınlaşmıştı [*Zeytun Olayları, Kayseri Olayları, Bitlis ve Muş Olayları, Erzurum ve Erzincan Olayları, Elazığ (Harput) Olayları, Yozgat Olayları, Sivas Olayları, Adana Olayları, Trabzon ve Samsun Olayları, İzmit ve Adapazarı Olayları, Urfa Olayları ve Van İsyanı*].
- ❖ 1915 Nisanında Osmanlı Ordusu **Çanakkale ve Irak'ta** ölüm kalım savaşı vermekteydi,
- ❖ **Van** bölgesindeki askerlerimiz ise Rusların Kafkaslardan yaptığı saldırılara karşı koymaya çalışmaktaydı.

VAN İSYANI

- ❖ Ermeniler 15 Nisan 1915'ten itibaren **Van ve çevresinde isyanlar çıkarmaya** başladılar.
- ❖ Bu isyanlarda **memur ve jandarmalar** öldürülmüş, **karakollar ve Türklerin evleri** saldırıya uğramış, **resmî binalar** kundaklanmıştı.
- ❖ Van Jandarması ve bazı aşiretler Ermenilere karşı savaşmış, ancak **isyanları bastıramamışlardı**.
- ❖ Diğer bölgelerden de **isyancı Ermenilerin** yol kestikleri, Müslüman köylerini basarak halkını katlettikleri haberleri yayılıyordu.
- ❖ **Fransız ve İngiliz donanması** 1915 Mart ortalarında Çanakkale'deki tüm binaları, sivil ev ve hastaneler dâhil **topa tutmuştu**. Çıkartma yapacakları belliydi.

VAN KATLIAMI VE SONRASI (1)

- ❖ **Ermeni çeteleri eşliğindeki Rus orduları Murat suyu vadisi, Malazgirt ve Tortum'u işgal etti.**
- ❖ **İşgalciler 17 Mayıs'ta Van'ı da ele geçirdiler. Ermeni birlikleri Van'da korkunç katliamlara giriştiler.**
- ❖ **Ağustos ayı içinde Osmanlı Ordusu bir süreliğine Van'ı ele geçirdi ise de, Rus ve Ermeni kuvvetleri şehri tekrar geri aldılar.**

VAN KATLIAMI VE SONRASI (2)

- ❖ Van ve çevresinden toplanan 250 bin kadar Ermeni, şehir ve çevre halkından 60 bin Müslüman'ı katlettiler.
- ❖ Osmanlı Ordusunun ikmal yollarını kestiler. Ordu geri çekilmek zorunda kaldı.
- ❖ Saldırıya devam eden Ruslar Erzurum, Bitlis ve Trabzon'u da işgal ettiler. Ermeniler, Müslümanlara karşı tecavüzlerini iyice artırdılar. Pek çok Müslüman aile, canlarını kurtarmak için Anadolu'nun iç bölgelerine çekildiler.

24 NİSAN 1915 GENELGESİ

- ❖ **Osmanlı hükümeti**, Ermenilerin çıkardığı isyan ve yaptığı katliamlar karşısında Ermeni Patriği, Ermeni milletvekilleri ve Ermeni halkının ileri gelenlerine “Ermenilerin Müslümanları arkadan vurmaya ve katletmeye devam etmeleri halinde **gerekli önlemleri alacağını**” bildirmişti.
- ❖ Bu ihtar **isyancı Ermenilerce “blöf”** olarak algılanmıştı. Onlara göre Türkler her yerde kaybediyordu, müttefikler her an Çanakkale’ye çıkartma yapabilir ve İstanbul’u işgal edebilirlerdir.
- ❖ **Ermeni isyanlarının ve katliamlarının** durmak yerine giderek yoğunlaşması üzerine, Dahiliye Nezareti **24 Nisan 1915 tarihli genelgeyi** çıkardı.

24 NİSAN 1915 OLAYININ ASLI (1)

❖ Bu genelgeyle:

- ✓ İstanbul'da **Ermeni Komiteleri** kapatıldı. 77.735 Ermeni'nin yaşadığı İstanbul'da **Elebaşı** olarak tespit edilen **235 Ermeni için tutulama kararı** çıkarıldı.
- ✓ Bunlardan tevkif edilenler, **Ayaş ve Çankırı'ya** yollandı.
- ✓ Tutuklananlarla birlikte **19 Mavzer, 74 Martini, 111 Winchester, 96 Manliher, 78 Gıra, 358 Filovir, 3591 tabanca ve 45221 adet mühimmat** ele geçirildi.

24 NİSAN 1915 OLAYININ ASLI (2)

❖ Osmanlı belgelerine göre;

- ✓ Ayaş'a gönderilip tutuklananlar 70 kişi,
- ✓ Çankırı'da zorunlu ikamete tabii tutulan 155 kişidir.

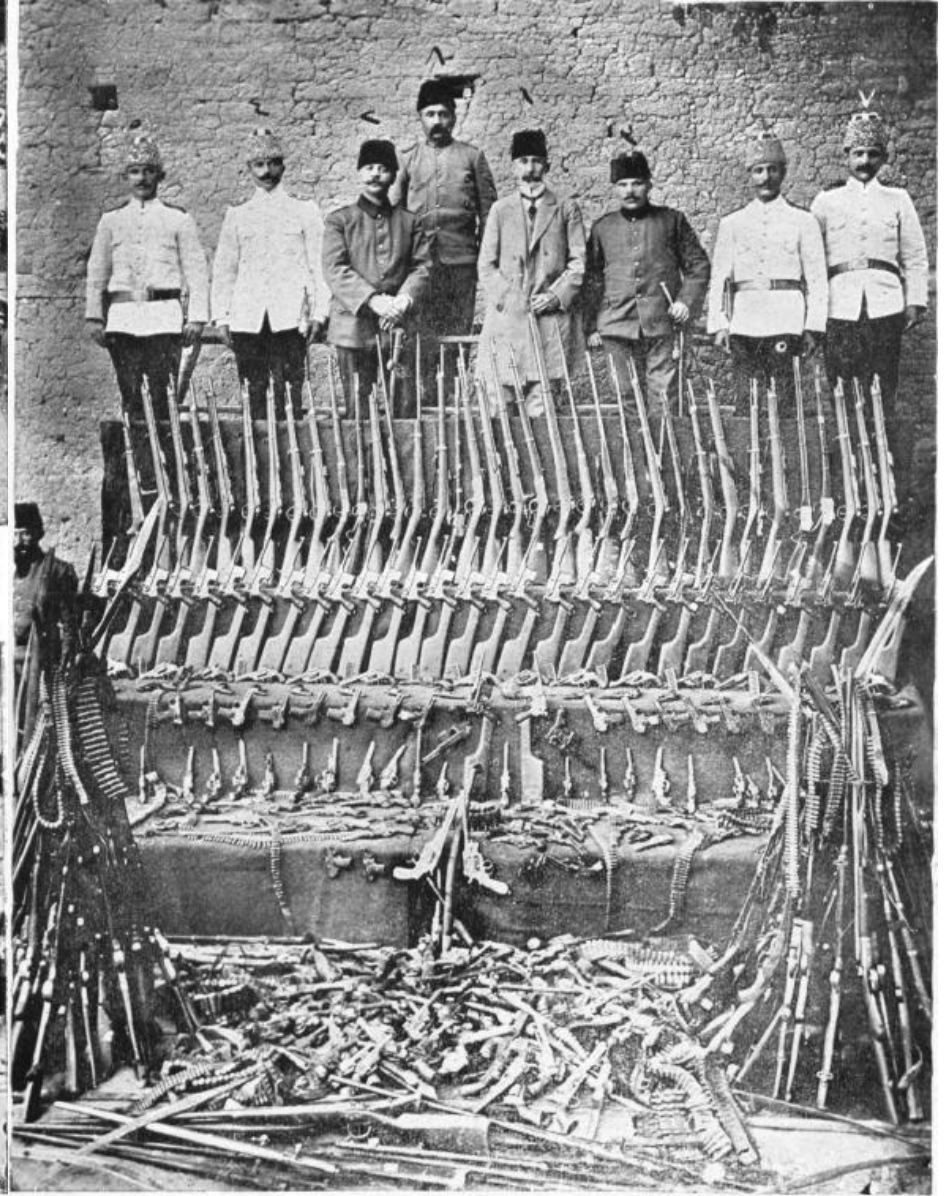
❖ Çankırı'dakilerin;

- ✓ İlk etapta çoğunluğu Polis nezaretinde evlere dağıtılmış,
- ✓ Geri kalanı da hapis edilmiştir.
- ✓ Zamanla içlerinden suçsuz bulunan 35 kişi serbest bırakılarak İstanbul'a dönmüşlerdi.

DEPOLARDA YAKALANAN ERMENİ SİLAHLARI

وثیقه نومرو ۸۰ : ازمیتنه تابع باغچه جک ، آرسلان بك ، یوواجقده ارمنیلردن مصادره اولنان اسلحه

وثیقه نومرو ۸۹ : آماسیهده ارمنیلردن مصادره اولنان اسلحه

وثیقه نومرو ۸۱ : درت بول قضاسنده ارمنیلردن مصادره اولنان اسلحه واخلال تابلولری

İzmit'e bağlı Bahçecik, Arslanbey ve Yuvacık köylerinde ele geçirilen Ermeni silahları

24 NİSAN 1915 OLAYININ ASLI (3)

❖ Suçlu bulunan;

- ✓ 25'i Ankara ile Ayaş hapishanelerine gönderilmiş ve
- ✓ 57'si Zor bölgesine sevk edilmiş,
- ✓ Yabancı uyruklu olan 7 kişinin bir kısmı sınır dışı edilmek üzere serbest bırakılmıştır.

❖ Zor'a nakledilen iki Ermeni'yi öldüren Osmanlı yurttaşı Çerkez Ahmet'le yandaşı Halil cinayetten suçlu bulunarak Şam'da asılmışlardır.

24 NİSAN 1915 OLAYININ ASLI (4)

❖ **Çankırı'da üç-beş kişilik gruplar halinde evlere yerleştirilenlerden**

✓ **Parası olmayanlarına devlet yardımı yapılmış.**

✓ **Bunların gün sonunda karakola gidip kaçmadıklarını kanıtlamaları istenmiş;**

✓ **Büyük bir kısmı ise affedilerek İzmit, İzmir, Eskişehir, Kütahya, Bursa gibi yerlerde ikamet etmek üzere gönderilmiştir.**

24 NİSAN 1915 OLAYININ ASLI (5)

- ❖ Türkiye dışındaki Ermenilerin her yıl "**Ermeni soykırımının yıldönümü**" diye andıkları **24 Nisan**, isyancılara karşı alınacak tedbirlerin yayınlandığı tarihtir.
- ❖ **Diaspora Ermenileri**,
 - ✓ **İhtilalci derneklerin kapatılmasını** ve
 - ✓ **İsyancıların** ve bunlara yardım edenlerin çok ehven şekilde de olsa **cezalandırılmasını**
- “**1,5 milyon Ermeni'nin katledilmesi**” yalanıyla süsleyerek Türkleri “soykırım” yapmakla suçlamaktalar.
- ❖ **Türkler hiçbir dönemde soykırım yapmamışlardır. 1915 yılı için ileri sürülen Ermeni iddialarını doğrulayacak hiçbir belge ve bilgi yoktur. Böyle bir belgeye o tarihlerde içimizde gezen ve üç sene sonra da topraklarımızı işgal eden devletlerin arşivlerinde de rastlanmamıştır.**